

Een bijzondere vangst van *Synanthedon tipuliformis* (Clerck) (Lep.: Sesiidae)

door

A. van FRANKENHUYZEN

Plantenziektenkundige Dienst, Wageningen

ABSTRACT. — A particular find of *Synanthedon tipuliformis* (Clerck) (Lep.: Sesiidae). During observations in 1977 and 1980 on the Currant clearwing moth in a glasshouse an interesting form of the moth was observed. Its abdomen has a bright yellow colour instead of black, ringed with three or four yellow lines. Its tuft is blueish-black as normal (fig. 2).

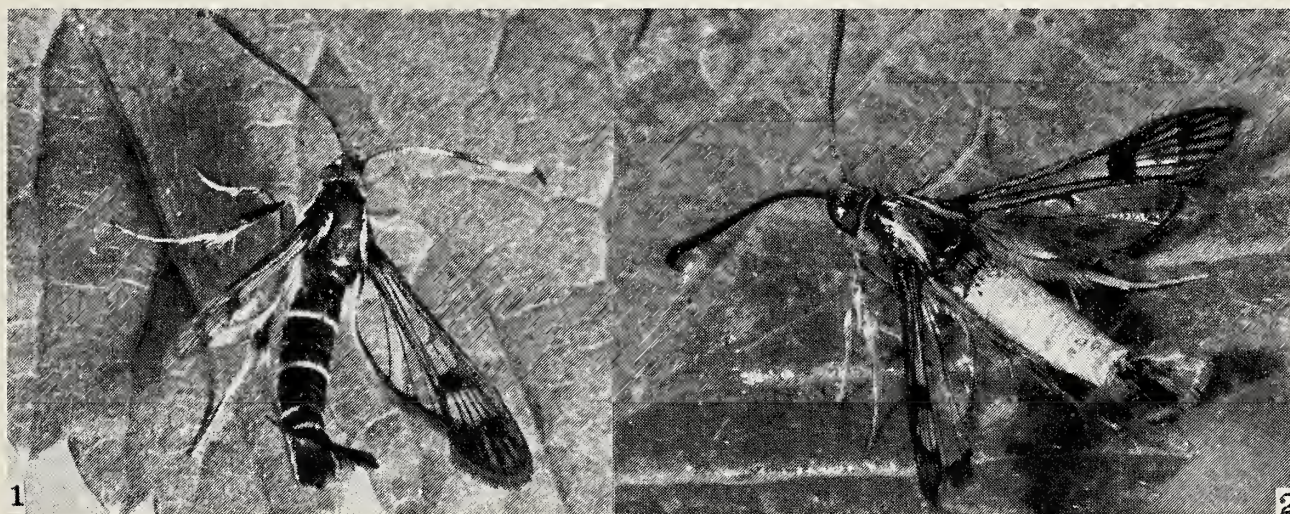

Fig. 1, 2. *Synanthedon tipuliformis*. 1. ♂, normale vorm; 2. ♀, vorm met geel abdomen.

Synanthedon tipuliformis komt in Nederland algemeen voor. Hij wordt hier te lande wel Aalbes-sesia of Besseglassvlinder genoemd. De rupsen ervan leven in het merg van *Ribes*-soorten. In Nederland is dat vooral Rode bes, hoewel ze ook in Zwarte en Witte bes worden aangetroffen. In de literatuur worden naast bes ook Framboos (*Rubus idaeus* L.) en Hazelaar (*Corylus avellana* L.) als waardplanten genoemd. De soort richt nogal wat schade aan zowel op bedrijven waar de bessenteelt wordt beoefend als ook in particuliere tuinen, doordat aangetaste takken en zelfs gehele struiken afsterven.

In een kas te Wijdenes (NH) waar in de loop van een achttal jaren de populatie van *S. tipuliformis* zeer talrijk was geworden, zijn in verband met het onderzoek naar een effectieve bestrijdingsmethode de laatste jaren door mij vluchtwaarnemingen verricht. Bij die waarnemingen werden op 31 mei 1979 en op 13 mei 1981 tussen de honderden gewone Besseglassvlinders ook enige in kleur afwijkende exemplaren gesignaleerd en gevangen. Hun achterlijf was in plaats van blauw-zwart met gele ringen helemaal geel, de staartpluim echter had de normale blauw-zwarte kleur. Later werden nog enkele van dergelijke exemplaren gevangen. Deze zijn door de heer B. J. Lempke nader onderzocht en bleken een nog onbekende vorm van *Synanthedon tipuliformis* te zijn (fig. 2).

Doordat de populatie in de kas zich jaren achtereen ongestoord kon vermeerderen, hebben er ongetwijfeld ook paringen plaatsgevonden van mannetjes met wijfjes afkomstig van één en hetzelfde ouderpaar, hetgeen de sterk afwijkende vorm van het nageslacht tot gevolg gehad kan hebben, een vorm die waarschijnlijk wel recessief zal zijn. Eén van de hierboven vermelde afwijkende exemplaren is in de collectie van de afdeling Entomologie van het Zoölogisch Museum van de Universiteit van Amsterdam geplaatst.